

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

RESOLUTIONER

REGIONKOMMITTÉN

123:e PLENARSESSIONEN DEN 11–12 MAJ 2017

Resolution från Europeiska regionkommittén om Europeiska kommissionens vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025

(2017/C 306/01)

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén (ReK) tar del av kommissionens ”vibok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025” som ett viktigt bidrag till de pågående debatterna om unionens framtida utveckling, som måste leda till konkreta resultat inför Europaparlamentsvalet i juni 2019 och därefter.
2. Kommittén välkomnar Romförklaringen, där undertecknarna uppger att de ”kommer att arbeta tillsammans på den nivå där det gör verklig skillnad – om det så är på unionsnivå, nationellt, regionalt eller lokalt – och då i en anda av förtroende och lojalt samarbete, både bland medlemsstaterna och mellan dem och EU:s institutioner, och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen”.
3. ReK förespråkar ovillkorlig respekt för de grundläggande värdena – människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekten för de mänskliga rättigheterna – samt respekt för EU:s mål, bl.a. strävan efter att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken, såsom fastställs i fördragen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.
4. ReK framhåller att den centrala roll som decentraliserade lokala och regionala organ ska ha i enlighet med Lissabonfördraget fortfarande inte har genomförts fullt ut i en verklig strategi för subsidiaritet och deltagande i EU:s lagstiftningsprocess. Därför är de regionala organen fortfarande nästan alltid mottagare av EU-politiken i stället för att spela en meningsfull roll vid utarbetandet av den, framför allt när det gäller lagstiftning.
5. EU:s politik och institutioner inrättades inte som mål i sig, utan måste tjäna medborgarna för att EU:s övergripande mål och värden ska kunna uppnås. Kommittén betonar att dessa institutioner och denna politik bygger på de kompromisser som är nödvändiga för att uppnå balans mellan olika intressen och åsikter samt avspeglar resultatet av demokratiska processer. När man eftersträvar största möjliga samsyn hoppas kommittén därför att man inte ger företräde åt minimalistiska kompromisser, utan att man söker politiska lösningar som bygger på ömsesidig solidaritet, som är den grundläggande principen i ett enat Europa, bland annat för att övervinna den rådande skepticismen och på så sätt återuppbygga medborgarnas förtroende för det europeiska projektet.
6. I egenskap av EU:s politiska ledamotsförsamling för lokala och regionala företrädare anser kommittén att det är viktigt att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt och med delad suveränitet på EU-nivå som ett sätt att öka alla EU-medborgares förmåga att utforma sin framtid.

7. Det är mycket viktigt med ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom EU, och en effektiv och balanserad ekonomisk och social utveckling är en förutsättning för att minska skillnaderna mellan regionerna i EU. I detta avseende är sammanhållningspolitiken den politik som mest direkt ger de lokala och regionala myndigheterna möjlighet att delta i den europeiska integrationsprocessen och bygga upp solidaritet samt visar på EU-medlemskapets fördelar på lokal och regional nivå. Sammanhållningspolitiken är en oumbärlig EU-politik som skapar ett särskilt europeiskt mervärde. Därför avvisar vi bestämt alla scenarier för EU:s framtid som begränsar sammanhållningspolitiken eller helt avskaffar den, och uttrycker vår bestörtning över att en sådan hypotes ens övervägs i ett officiellt dokument från kommissionen.

8. ReK förstår att scenarierna i vitboken är en väckarklocka. Man framhåller riskerna och möjligheterna för EU och varnar för att ingen del av EU:s regelverk kan tas för given. Kommittén betonar att debatten om takten eller intensiteten i EU:s integration inte får avleda uppmärksamheten från det faktum att den verkliga utmaningen är att undvika ett Europa med flera riktningar. Fokus måste ligga på den enighet och den respekt för mångfald och lokala särdrag som krävs för att trygga en hållbar framtid för alla EU-medborgare.

9. En av EU:s unika aspekter är dess struktur med flernivåstyre, och kommittén beklagar att denna aspekt inte tas upp i vitboken. Vi beklagar också att de territoriella konsekvenserna av de olika scenarier som presenteras inte anges i vitboken. Kommunerna och regionerna åtnjuter på det hela taget större förtroende från medborgarnas sida. Därför anser ReK att medborgarna och deras förhoppningar, förväntningar och farhågor måste stå i centrum för alla politiska åtgärder, och betonar att alla diskussioner om EU:s framtid och reformer som dessa debatter ger upphov till måste vara nedifrån och uppriktade och omfatta alla styresnivåer. ReK påminner dock om att gemenskapsmetoden och gemenskapsandan måste ges företräde framför det "mellanstatliga" arbetet i alla skeden av beslutsfattandet i EU.

10. Kommittén instämmer i de prioriterade områden som fastställs i vitboken och Romförklaringen, och är av den bestämda uppfattningen att kommissionen, som EU-fördragets överstatliga väktare och den institution som anförtrotts uppdraget att främja unionens allmänna intressen, bör lägga fram detaljerade förslag i dessa frågor. ReK är redo att lägga fram sitt politiska svar och sina förslag ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

11. För att möjliggöra en starkare europeisk representativ demokrati och deltagandedemokrati efterlyser vi en översyn och förenkling av det europeiska medborgarinitiativet. Vi betonar behovet av att införa en rättslig skyldighet för Europeiska kommissionen att inte bara undersöka möjligheterna till utan även inleda en debatt följd av en omröstning i rådet och Europaparlamentet om ett framgångsrikt europeiskt medborgarinitiativ med en miljon underskrifter, och föreslår att man utforskar andra sätt att underlätta deltagandet i EU:s beslutsfattande ⁽¹⁾.

12. ReK framhåller ett antal faktorer som är avgörande för att fastställa ett trovärdigt och ambitiöst scenario för EU:s framtid ur regionernas och kommunernas synvinkel:

12.1 Ett aktivt EU-medborgarskap som uppmuntrar till utbyte och samarbete med och mellan medborgarna i syfte att främja en europeisk identitet och en känsla av delaktighet i det europeiska projektet.

12.2 Tillämpning av principerna om partnerskap, flernivåstyre och subsidiaritet inom alla politikområden samt uppmuntran av samarbete mellan alla delar av samhället för att uppnå ett mer demokratiskt, effektivt och reformerat EU.

12.3 En förstärkning av EU:s och Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension: Kommittén förväntar sig att ett lagstiftningsförslag om en europeisk pelare för sociala rättigheter skulle göra det möjligt att hantera arbetstagarnas rättigheter och arbetskraftens rörlighet på en arbetsmarknad i förändring samtidigt som subsidiaritetsprincipen respekteras. Detta förslag bör till sin karaktär inte begränsas till ett icke-bindande instrument som endast utgör ett komplement till den befintliga lagstiftningen, utan bör innehålla åtgärder som är lika kraftfulla som de som rör Ekonomiska och monetära unionen. Medborgarna bör på så sätt få en bild av ett mer socialt EU som klarar av att lösa deras problem.

⁽¹⁾ Resolution om förbättring av Europeiska unionens funktionssätt: Lissabonfördraget och därefter (RESOL-VI/005)

12.4 Ett fullt ut ansvarsskyldigt och överskådligt EU, där medborgarna tydligt kan se vem som är politiskt ansvarig och ansvarsskyldig för de beslut som fattas i EU och där alla styresnivåer tar sin del av ansvaret för att fatta beslut och genomföra dem.

12.5 En heltäckande, adekvat finansierad, långsiktig och trovärdig strategi för att uppnå och stärka grunderna för ekonomisk och social sammanhållning i EU samt konvergens mellan olika regioner i EU samt säkerställa uppåtgående social konvergens med människors säkerhet som hörnsten, genom att integrera FN:s mål för hållbar utveckling i de egna programmen på kort och medellång sikt och vidta åtgärder i linje med riktlinjerna i Agenda 2030.

12.6 En större medverkan av regionerna i EU:s beslutsfattande – i såväl förfarandet för utarbetande av lagstiftningen och det politiska beslutsfattandet som genomförandet och spridningen – är en nödvändig förutsättning för en positiv och verklig europeisk integration och för att vinna ett ökat förtroende från de europeiska medborgarna. Därför bör man i planeringen av en ny europeisk politisk och institutionell ram också överväga möjligheten att inrätta en lagstiftande församling som företräder regionerna och de autonoma områdena.

12.7 Ett socialt EU som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män samt lika rättigheter och möjligheter för alla och bekämpar arbetslöshet, diskriminering, socialt utanförskap och fattigdom; ett EU där ungdomar får bästa möjliga utbildning och kan studera och hitta arbete i hela Europa; ett EU som bevarar vårt kulturarv och främjar kulturell mångfald.

12.8 Ett innovativt, digitalt och företagervänligt Europa där kommunerna och regionerna fungerar som katalysatorer för och möjliggörare av nya arbetstillfällen och hållbar tillväxt, särskilt för unga människor.

12.9 En EU-budget som grundar sig på verkliga egna medel och som motsvarar EU:s ambitioner samt stärker de offentliga och privata investeringarnas roll i syfte att främja tillväxten och antalet arbetstillfällen för EU-medborgarna.

12.10 En djupare, rättvisare och mer inkluderande europeisk monetär union med de politiska instrument som krävs för att förebygga asymmetriska chocker och främja social, ekonomisk och territoriell sammanhållning, inbegripet en finanspolitisk kapacitet som kompletterar EU-budgeten.

12.11 Ett fullt integrerat område med frihet, säkerhet och rättvisa som bygger på grundläggande rättigheter, fullständigt fri rörlighet, gemensamt skydd av de yttre gränserna och en gemensam, människorättsbaserad migrations- och asylpolitik och på delade åtaganden, särskilt mot bakgrund av den rådande migrationssituationen.

12.12 Säkerställande av fullständig öppenhet och insyn samt demokratisk kontroll på alla styresnivåer vid utformningen av rättvisa och balanserade internationella handelsavtal.

12.13 En gemensam utrikes-, grannskaps- och försvarspolitik för global stabilitet och ett åtagande om att sprida EU:s värden; öppenhet för utvidgning när villkoren är uppfyllda, samtidigt som EU:s integrationsförmåga respekteras.

12.14 Ett EU som befinner sig nära medborgarna och som kan förmedla de resultat som uppnåtts och de utmaningar vi står inför på ett tydligt och begripligt sätt.

13. ReK åtar sig att inleda en nedifrån och upp-riktad process med invånarna och de valda företrädarna i EU:s regioner, kommuner, städer och byar samt övriga berörda aktörer i syfte att kartlägga deras behov och förväntningar beträffande EU under de kommande månaderna. Resultatet av denna process kommer tillsammans med konkreta rekommendationer att införlivas i ReK:s yttrande om "Reflektioner om Europa: de regionala och lokala myndigheternas röst för att återuppbygga förtroendet för EU".

14. Kommittén uppmanar Europaparlamentet att upprepa förfarandet med toppkandidater inför valet till Europaparlamentet 2019 och erbjuder sig att hjälpa till att öka medvetenheten om processen och dess betydelse genom sitt nätverk av lokala och regionala politiker.

15. Kommittén är fast besluten att bidra till en öppen och demokratisk process av institutionella och politiska reformer, med EU-medborgarna i centrum och med hänsyn tagen till de europeiska, nationella, regionala och lokala styresnivåerna i så god tid att resultaten kan läggas fram för EU-medborgarna vid valet till Europaparlamentet 2019.
16. ReK understryker att de lokala och regionala myndigheterna, som är den nivå som befinner sig närmast medborgarna och den främsta nivån som tillhandahåller offentliga tjänster, behöver en mer framträdande roll i EU:s beslutsprocess om EU ska kunna fortsätta att verka på områden där de lokala och regionala myndigheterna har befogenheter. Vi anser därför att lagstiftning som påverkar lokala och regionala myndigheter bör godkännas av ReK.
17. ReK erinrar om att vissa av de förändringar som medborgarna kan betrakta som prioriteringar kan kräva en översyn av fördragen. Vi insisterar i så fall på att den konventmetod som fastställs i artikel 48.3 ska användas, och att ReK får en fullvärdig plats i konventet.

Bryssel den 12 maj 2017.

Markku MARKKULA

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*
